

Analiză economico-financiară

Repere teoretice și practice

Conf.univ.dr. GHIC GRAȚIELA
Conf.univ.dr. POENARU-GRIGORESCU CARMEN JUDITH

Analiză economico-financiară

Repere teoretice și practice

Ediția a VI-a, revizuită și adăugită

EDITURA UNIVERSITARĂ
București

Colecția ȘTIINȚE ECONOMICE

Redactor: Gheorghe Iovan

Tehnoredactor: Ameluța Vișan

Coperta: Angelica Mălăescu

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GHIC, GRAȚIELA

Analiza economico-financiară : repere teoretice și practice / GrațIELA

Ghic, Carmen Judith Poenaru-Grigorescu. - Ed. a 6-a, rev. și adăug. - București :

Editura Universitară, 2015

ISBN 978-606-28-0143-4

I. Poenaru-Grigorescu, Carmen Judith

658.1:339.5(100)(075.8)

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062801434

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2015

Editura Universitară

Director: Vasile Muscalu

B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București

Tel.: 021 – 315.32.47 / 319.67.27

www.editurauniversitara.ro

e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021-315.32.47 / 319.67.27 / 0744 EDITOR / 07217 CARTE

comenzi@editurauniversitara.ro

O.P. 15, C.P. 35, București

www.editurauniversitara.ro

CUVÂNT ÎNAINTE

Lucrarea „Repere teoretice și practice privind analiza economico-financiară” tratează probleme ale analizei economico-financiare întâlnite la nivel microeconomic atât din punct de vedere teoretic cât și practic, fiind un excelent suport pentru cei care pătrund în „tainele” acestei discipline sau celor care vor să exploreze această știință.

Lucrarea de față are un caracter metodologic punând accent pe teorii, concepte, principii și modelele analizei economico-financiare.

Structura cărții permite înțelegerea și asimilarea graduală a cunoștințelor prezentate, întrucât prima parte a acesteia oferă explicații privind calculul principalilor indicatori economico-financiară întâlniți în modelele de analiză folosite în cea de a doua parte a cărții, ceea ce face ca procesul de învățare să fie mult mai facil.

Analitic – pe specificul „studiilor de caz” și având ca obiect al investigației o serie de indicatori economico-financiară utilizați în activitatea practică – au fost concepute secvențele aplicative inserate în cadrul fiecărui capitol al lucrării, insistându-se pe latura sistemică a diagnosticării și reglării corespunzătoare a diverselor situații constatate.

Analiza economico-financiară oferă cadrul conceptual cât și metodologico-aplicativ al identificării și folosirii resurselor umane, materiale și financiare prin care pot fi evidențiate aspecte ale activității de producție și comercializare, gestionarea potențialului intern al întreprinderii, costuri, rentabilitate, analiza situației financiar-patrimonială, etc. probleme de interes deosebit pentru activitatea practică.

Lucrarea prezentată se adresează studenților de la facultățile cu profil economic, specialiștilor din unitățile economice, managerilor, precum și utilizatorilor externi.

Mulțumim anticipat studenților și specialiștilor care vor veni cu observații și noi sugestii asupra conținutului lucrării pentru ca, la viitoarea ediție, aceasta să apară îmbunătățită.

În finalul acestor rânduri, gândurile noastre pline de recunoștință se îndreaptă spre cei care au pus suflet în formarea multor specialiști din zona analizei economico-financiare și care ne-au oferit sprijinul generos în toate demersurile noastre profesionale: Prof. univ. dr. Constantin Stănescu, Prof. univ. dr. Constantin C. Cojocaru.

Autorii

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	5
CUPRINS	7
CAPITOLUL I. OBIECTUL ȘI METODA ANALIZEI ECONOMICO-FINANCIARE	15
1.1. Obiectul analizei economico-financiare	15
1.2. Tipologia analizei economico-financiare	15
1.3. Funcțiile analizei	19
1.4. Factorii care determină schimbări de stare în funcționarea sistemelor microeconomice	20
1.5. Conținutul procesului de cunoaștere științifică a fenomenelor economico- financiare	22
1.6. Sistemul de informații, premisă a efectuării analizei economico- financiare	24
1.7. Metodologia analizei economico-financiare a firmei	25
1.7.1. Metode ale analizei calitative	26
1.7.1.1. Metode de bază	26
1.7.1.2. Metode complementare	27
1.7.2. Metode ale analizei cantitative	28
1.7.2.1. Metoda substituirilor în lanț	28
1.7.2.2. Metoda balanțieră	32
1.7.2.3. Metoda ABC	33
1.7.2.4. Metoda ratelor	33
1.7.2.5. Metoda analizei regresionale	34
1.7.2.6. Metoda scorurilor (scoring)	37
1.7.2.7. Metoda Cercetării Operaționale	38
1.7.2.8. Metoda calculului marginal	47
1.7.2.9. Benchmarkingul	74
CAPITOLUL II. ANALIZA MEDIULUI ECONOMIC EXTERN AL FIRMEI	77
2.1. Analiza cote-părți de piață	78
2.2. Analiza poziției concurențiale	80
2.3. Analiza structurii concurențiale	82
2.4. Analiza contextului concurențial	85
2.5. Modele de analiză strategică asupra mediului concurențial	86

2.5.1. Modelul B.C.G.	87
2.5.2. Modelul de analiză strategică ABC (General Electric- McKinsey)	91
2.5.3. Modelul ADL	94
CAPITOLUL III. ANALIZA ECHILIBRULUI FINANCIAR	96
3.1. Abordări teoretice	96
3.2. Analiza echilibrului patrimonial (analiza bilanțului financiar).....	97
3.3. Analiza echilibrului funcțional (analiza bilanțului funcțional).....	107
3.4. Bilanțul economic	109
3.5. Situația modificărilor capitalului propriu.....	109
CAPITOLUL IV. CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE ȘI PERFORMANȚA FINANCIARĂ A ÎNTREPRINDERII	112
4.1. Prezentarea contului de profit și pierdere	112
4.2. Indicatorii financiari de gestiune obținuți din analiza contului de rezultate	118
4.3. Analiza capacității de autofinanțare (CAF)	126
4.4. Analiza pragului de rentabilitate a unei întreprinderi și a intervalului de siguranță	129
CAPITOLUL V. ANALIZA DINAMICĂ A ECHILIBRULUI FINANCIAR	133
5.1. Tabloul de finanțare “NEVOI - RESURSE”	134
5.1.1. Relația bilanț – tablou de finanțare.	135
5.1.2. Relația cont de profit și pierdere – tablou de finanțare	136
5.2. Reprezentarea și conținutul tabloului de finanțare	139
5.2.1. Analiza variației fondului de rulment net global ($\Delta FRNG$)	140
5.2.2. Variația nevoii de fond de rulment și incidența sa asupra trezoreriei	144
5.3. Situația fluxurilor de trezorerie	146
CAPITOLUL VI. ANALIZA ACTIVITĂȚII ÎNTREPRINDERII	151
6.1. Vitezele de rotație prin cifra de afaceri	151
6.2. Sistemul de rate cinetice	153
6.3. Metoda normativă de previziune a echilibrului financiar	157
CAPITOLUL VII. ANALIZA ACTIVITĂȚII DE PRODUCȚIE ȘI COMERCIALIZARE	160
7.1. Analiza activității de producție și comercializare, pe baza indicatorilor valorici.....	160
7.1.1. Analiza raportului static dintre principalii indicatori valorici.....	162
7.1.2. Analiza raportului dinamic dintre indicatorii valorici	162
7.2. Analiza cifrei de afaceri	163

7.2.1. Analiza structurală a cifrei de afaceri	165
7.2.2. Analiza factorială a cifrei de afaceri	167
7.3. Analiza valorii adăugate	171
7.3.1. Analiza dinamicii și structurii valorii adăugate	173
7.3.2. Analiza factorială a valorii adăugate	174
7.4. Analiza producției fizice	179
7.5. Analiza calității producției	185
CAPITOLUL VIII. ANALIZA CHELTUIELILOR ÎNTREPRINDERII	187
8.1. Analiza cheltuielilor aferente veniturilor firmei	190
8.2. Analiza cheltuielilor de exploatare	191
8.3. Analiza cheltuielilor la 1000 lei cifră de afaceri	191
8.4. Analiza cheltuielilor variabile și fixe	203
8.4.1. Analiza cheltuielilor variabile	203
8.4.2. Analiza cheltuielilor fixe	204
8.5. Analiza principalelor categorii de cheltuieli	205
8.5.1. Analiza cheltuielilor materiale	205
8.5.2. Analiza cheltuielilor cu amortizarea mijloacelor fixe	208
8.5.3. Analiza cheltuielilor cu personalul (salariile)	211
8.5.3.1. Analiza situației generale a cheltuielilor cu personalul	211
8.5.3.2. Analiza modificării absolute a fondului de salarii	212
8.5.3.3. Analiza corelațiilor cheltuielilor cu salariile	214
8.6. Analiza cheltuielilor financiare	216
8.7. Analiza costurilor aferente producției marfă comparabile	222
CAPITOLUL IX. DIAGNOSTICUL RENTABILITĂȚII ȘI RISCULUI	227
9.1. Diagnosticul rentabilității	228
9.1.1. Ratele de marjă	228
9.1.2. Ratele de rotație și ratele de structură a capitalurilor	231
9.1.3. Ratele de rentabilitate a capitalurilor	231
9.1.4. Descompunerea ratelor de rentabilitate a capitalurilor (Sistemul du Pont)	235
9.1.5. Rentabilitatea medie ponderată a capitalurilor întreprinderii	236
9.2. Diagnosticul riscului întreprinderii	237
9.2.1. Riscul economic (sensibilitatea profitului brut)	238
9.2.2. Riscul financiar	240
9.2.3. Analiza riscului total sau combinat (sensibilitatea profitului net)	241
9.2.4. Riscul de faliment (insolvabilitatea și lipsa de lichiditate)	242
9.2.5. Evaluarea sintetică a riscului de faliment prin metoda scorului	247
CAPITOLUL X. ANALIZA RENTABILITĂȚII	249
10.1. Considerații generale privind rentabilitatea	249
10.2. Analiza profitului – ca indicator în mărime absolută a rentabilității întreprinderii	251

10.2.1. Analiza situației generale privind profitul întreprinderii	251
10.2.2. Analiza structurală și factorială a profitului net și brut din activitatea totală a întreprinderii	253
10.2.2.1. Analiza structurală și factorială a profitului net din activitatea totală a întreprinderii	253
10.2.2.2. Analiza structurală și factorială a profitului brut din activitatea totală	254
10.2.3. Analiza structurală și factorială a profitului brut la nivelul celor trei tipuri de activități	255
10.2.4. Analiza factorială a profitului brut aferent producției vândute totale a întreprinderii	259
10.2.5. Analiza factorială a profitului brut aferent producției vândute a întreprinderii la nivel de produs	265
10.3. Metode de calcul și analiză a ratei rentabilității pe baza bilanțului contabil și a contului de profit și pierdere	267
10.3.1. Rata rentabilității economice	267
10.3.2. Rata rentabilității financiare sau profitabilității	274
10.3.3. Rata rentabilității resurselor consumate	276
10.3.4. Analiza ratei rentabilității resurselor avansate sau ocupate	279
10.3.5. Analiza structurală și factorială a rentabilității brute pe tipuri de activități	283
10.3.6. Analiza factorială a rentabilității brute aferente producției totale vândute	284
10.3.7. Analiza factorială a ratei rentabilității brute aferente producției vândute pe produs	286
CAPITOLUL XI. ANALIZA FACTORILOR DE PRODUCȚIEI (RESURSE UMANE, MIJLOACE FIXE, MATERII PRIME ȘI MATERIALE)	288
11.1. Analiza situației generale a productivității muncii pe baza indicatorilor valorici parțiali	288
11.2. Analiza volumului producției ca efect al utilizării eficiente a resurselor umane	291
11.3. Analiza gestiunii activelor fixe	294
11.3.1. Analiza eficienței utilizării activelor fixe	294
11.3.2. Analiza volumului producției ca efect al utilizării extensive și intensive al utilajelor	295
11.4. Analiza producției fizice ca efect al utilizării eficiente al activelor circulante	297
CAPITOLUL XII. ANALIZA GESTIUNII RESURSELOR UMANE	300
12.1. Analiza gradului de asigurare cu personal din punct de vedere cantitativ, structural și calitativ	301
12.2. Analiza gradului de asigurare cu personalul din punct de vedere cantitativ	301

12.3. Analiza gradului de asigurare cu personal din punct de vedere structural	306
12.4. Analiza gradului de asigurare cu personal din punct de vedere calitativ	307
12.5. Analiza stabilității personalului	309
12.6. Analiza utilizării timpului de muncă	313
12.7. Analiza eficienței utilizării personalului	317
12.7.1. Analiza eficienței resurselor umane pe baza productivității muncii	318
12.7.2. Analiza eficienței utilizării resurselor umane pe baza profitului pe un salariat	324
BIBLIOGRAFIE	325

*Copiiilor noștri,
Maia Maria și Bogdan Aaron Grigorescu*

Și

Ozana și Tudor Ghic

CAPITOLUL I. OBIECTUL ȘI METODA ANALIZEI ECONOMICO-FINANCIARE

În actualul context economic, activitatea oricărei firme se desfășoară într-un mediu dinamic și agresiv, inducând o raportare permanentă la cererea de piață, o anticipare a mișcărilor concurenței. Economia de piață presupune existența unor legi specifice în care trebuie să-și desfășoare activitatea agenții economici indiferent de domeniu. Un asemenea cadru impune necesitatea și utilitatea analizei economico-financiare, ca instrument de supraveghere a activității și performanțelor firmei.

1.1. Obiectul analizei economico-financiare

O problemă esențială a oricărei științe sau discipline științifice este delimitarea obiectului de studiu, și anume determinarea conținutului fenomenelor pe care le studiază și a sferei lor de acțiune, precum și fixarea raporturilor de condiționare cu celelalte științe care cercetează fenomene și procese din domenii de activitate conexe.

Cunoașterea științifică a realității obiective, a mecanismului de formare și manifestare a fenomenelor și proceselor economico-financiare, precum și a legăturilor cauzale dintre acestea, face necesară utilizarea unui ansamblu de metode și tehnici specifice, cele mai frecvent folosite fiind: analiza, sinteza, inducția, deducția și abstractizarea.

Analiza reprezintă acea metodă rațională ce presupune descompunerea unui întreg (fenomen sau proces) în elementele sale constructive pentru ca prin metode specifice să fie studiate esența lor. Cu ajutorul acestei metode este posibilă cunoașterea realității obiective, în toată complexitatea sa. Specificul cercetării fenomenelor economico-financiare la nivelul întreprinderii este de natură să sublinieze primatul analizei calitative în raport cu studiul cantitativ.

Dacă analiza presupune descompunerea unui fenomen în elementele sale simple (inclusiv determinarea relațiilor structural-funcționale și a celor cauză-efect), **sinteza** constă în examinarea acestora în unitatea lor. Procesul

cunoașterii științifice a realității obiective parcurge un drum lung, care se interpolează între aparență și esență, între concretul perceptiv și concretul logic, între întreaga complexitate aferentă întregului respectiv și caracteristicile sale esențiale. Pentru sesizarea a ceea ce este principal, caracteristic, durabil, logic, ceea ce ține de latura internă a obiectelor, fenomenelor și proceselor, de manifestările esențiale care au loc în adâncul acestora, este necesară îmbinarea analizei cu sinteza¹.

În strânsă corelație cu analiza și sinteza, se utilizează și inducția, deducția și abstractizarea.

Inducția reprezintă acea metodă logică, ce permite stabilirea unei concluzii general valabile pentru situații economice similare celei analizate, mergând pe o filieră de la particular la general, de la exemple concrete la generalizări.

Deducția este acea operațiune rațională cu ajutorul căreia se poate deduce o concluzie pornind de la general la particular.

Inducția și deducția sunt legate între ele similar analizei și sintezei. Colaborarea dintre cele două perechi de metode conferă procesului de cunoaștere, în ansamblul său, logica, sistematizarea și operativitatea necesare formulării unor decizii clare². Totodată, operațiunile de analiză – sinteză, inducție – deducție sunt indisolubil legate de metoda abstractizării.

Abstractizarea reprezintă metoda rațională prin care se face trecerea de la concretul ce se poate percepe la concretul logic.

În concluzie, cercetarea științifică a realității obiective presupune utilizarea corelată a analizei, sintezei, inducției, deducției și abstractizării. Motivul este tocmai creșterea gradului de complexitate a activității în general, a mecanismelor pieței, cu implicații profunde asupra deciziilor luate de manageri.

Necesitatea analizei decurge din următoarele:

- analiza ajută la cunoașterea realității obiective și la interpretarea ei;
- analiza pune la dispoziția managementului informațiile necesare pentru înțelegerea dinamicii performanțelor firmei, pentru cunoașterea factorilor ce au influențat-o;
- analiza apreciază obiectiv eficiența alocării și utilizării resurselor interne ale firmei;
- analiza contribuie la fundamentarea programelor de activitate ale unei firme;
- analiza identifică rezervele interne și modalitățile de îmbunătățire a performanțelor unei firme.

¹ C.Cojocaru: Analiza economico-financiară a exploatațiilor agricole și silvice, Ed. Economică, București, 1997, pag. 12

² Ibidem, pag. 13

1.2. Tipologia analizei economico-financiare

Diversitatea activităților desfășurate de către o întreprindere și varietatea situațiilor întâlnite privind conținutul, nivelul și caracteristicile performanțelor economico-financiare ale acesteia, reclamă necesitatea utilizării mai multor tipuri de analiză, care pot fi structurate după mai multe criterii.

Considerăm utilă o clasificare a multiplelor tipuri de analize, pe baza acestor criterii, deoarece, astfel, deciziile pot fi direcționate și fundamentate în raport de laturile, cerințele sau segmentele analizate.

a) În funcție de raportul dintre momentul în care se efectuează analiza și momentul desfășurării fenomenului, distingem:

- analiza retrospectivă sau post-factum;
- analiza curentă;
- analiza previzională sau prospectivă.

Analiza post-factum (retrospectivă) constituie un instrument de "supraveghere și reglare"³ a modului de funcționare a unei întreprinderi, ceea ce presupune cercetarea rezultatelor acesteia potrivit relațiilor cauzal-funcționale și implicit relevarea gradului de realizare a obiectivelor programate.

Acest tip de analiză își dovedește utilitatea în activitatea practică a întreprinderii furnizând informații privind încadrarea sau neîncadrarea rezultatului obținut în limitele impuse. Evident acționează ca o condiție necesară dar nu și suficientă, dacă nu sunt luate în considerare și măsurile necesare remedierii unor situații nefavorabile pentru întreprindere.

Analiza post-factum surprinde prezentul și trecutul ceea ce impune crearea unei noi categorii - prin separarea prezentului de trecut - și anume **analiza concomitentă sau curentă**. Acest tip de analiză constă în urmărirea modului în care se îndeplinesc o serie de prevederi, sau sunt contracarate acțiunile factorilor perturbatori.

Analiza previzională sau prospectivă, presupune determinarea evoluției viitoare a unui fenomen economic pe baza cercetării factorilor (a relațiilor de cauzalitate) și acțiunilor în perspectivă. Se bazează pe variabile presupuse, incerte. O astfel de analiză stă la baza elaborării strategiilor de dezvoltare ale firmei.

b) Din punctul de vedere al studierii însușirilor esențiale ale fenomenului economico-financiar, întâlnim:

- analiza calitativă;
- analiza cantitativă.

³ M.Niculescu: Diagnostic global strategic, Ed. Economică, București, 1997, pag. 30

Analiza calitativă studiază esența fenomenului, însușirile sale de bază, factorii care îl determină. Utilizează metoda abstractizării, stabilind modelele cibernetice în care sunt prinse legăturile esențiale caracteristice fenomenelor economico-financiare.

Analiza cantitativă presupune cercetarea fenomenelor economico – financiare prin determinări cantitative.

În analiza cantitativă își găsesc un câmp tot mai larg de aplicare metodele și procedeele matematicii moderne.

Exactitatea cuantificării acțiunilor diverșilor factori este dată de corectitudinea modelelor și a relațiilor matematice folosite.

c) După nivelul la care se realizează analiza, există⁴:

- analiza microeconomică;
- analiza mezoeconomică;
- analiza macroeconomică.

Analiza microeconomică vizează fenomenele economico-financiare la nivelul firmei considerată ca un sistem sau a subdiviziunilor sale organizatorice.

Analiza mezoeconomică studiază fenomenele și procesele la nivelul sectorului sau al ramurii de activitate în scopul evidențierii poziției firmei pe piață, a capacității concurențiale a acesteia, a situației produselor de substituție etc.

Analiza macroeconomică presupune studierea fenomenelor la nivelul economiei naționale sau al economiei mondiale, operând preponderent cu indicatori globali sau mărimi agregate (produsul intern brut, rata medie de rentabilitate a sectorului ș.a.m.d.).

d) După modul de urmărire în timp a fenomenelor, distingem:

- analiza statică;
- analiza dinamică.

Analiza statică⁵ studiază fenomenele, precum și elementele și factorii care influențează asupra acestora la un moment dat, relevând pe baza relațiilor existente între acestea, o anumită poziție a fenomenului supus analizei.

Analiza dinamică cercetează fenomenele economice în evoluția lor în timp. Evidențierea legăturii dintre diferitele poziții succesive ale fenomenelor economice se face pe baza cercetării factorilor care au determinat aceste schimbări poziționale.

e) După orizontul de timp pe care se cercetează fenomenul, distingem:

- analiza pe termen scurt;
- analiza pe termen lung.

⁴Ibidem, pag. 31

⁵ Noțiunea de static este legată de modul de efectuare a analizei și nu de natura fenomenului, deoarece fenomenele, prin natura lor, nu pot fi statice.

Analiza pe termen scurt se referă la unitatea de timp mai mică de un an, fiind utilizată frecvent de managementul operativ, intern. Acest tip de analiză operează preponderent cu modele de tip determinist.

Analiza pe termen lung operează cu date care depășesc termenul de un an, utilizând în acest scop modele de tip statistic sau stocastic.

f) După criteriile de studiere a fenomenelor, distingem:

- analiza economică;
- analiza financiară, luată separat sau împreună cu prima, devenind analiză economico - financiară;
- analiza tehnico-economică.

Preponderența unui tip sau altul de analiză economico-financiară este în concordanță cu cerințele și obiectivele procesului managerial dintr-o anumită împrejurare sau etapă. Evident, seria criteriilor în funcție de care pot fi stabilite și alte tipuri de analiză economico – financiară nu este epuizată⁶.

1.3. Funcțiile analizei

Importanța analizei economico – financiare rezultă și din funcțiile acesteia. Astfel, subliniem:

a) funcția informațională, cea care asigură valorificarea datelor furnizate de întregul sistem de evidență economică, în scopul informării centrelor de decizie asupra modului de realizare a performanțelor economico-financiare, precum și a cauzelor care au generat eventuale dereglări.

b) funcția de evaluare a potențialului tehnico-economic al întreprinderii, capătă contur și se materializează prin cele două laturi ale sale: diagnostic și respectiv reglare.

c) funcția de fundamentare a deciziei pe criterii de eficiență atât în condițiile unor funcțiuni reale (în stadiul de execuție), cât și în cel de analiză a potențialului corelat cu cererea de produse, reprezintă o cerință obiectivă a desfășurării activității în oricare domeniu al vieții economico-sociale.

Utilitatea practică a acestei funcții, își dovedește aplicabilitatea atât în faza de estimare a capacității de ofertare a întreprinderii, cât și post-factum, ca măsură a verificării modului de utilizare eficientă a resurselor intrate în circuitul economic, prin nivelul efectelor obținute în raport cu acestea⁷.

d) funcția de identificare și mobilizare a rezervelor interne - analiza are rolul de a cuantifica aspectele de ordin cantitativ și calitativ privind

⁶ M. Gust: Analiză economico – financiară, Ed. Independența Economică, București, 2003, pag. 15

⁷ V.Robu, N.Georgescu: Analiză economico – financiară, Ed. OMNIA UNI S.A.S.T., Brașov, 2000, pag. 16

performanțele economico-financiare realizate, de a semnala deficiențele de ordin financiar privind degradarea rentabilității și creșterea riscului, de a evalua calitatea managementului prin nivelul performanțelor obținute, de a dezvălui raporturile dintre fenomenele producției, schimbului și consumului și de a oferi pe aceste baze informații certe privind modul de gestionare a patrimoniului, prefigurând totodată cerințele supraviețuirii în viitor a întreprinderii.

e) funcția de realizare a conexiunii cu mediul exterior economico-financiar, presupune analiza relațiilor directe sau indirecte ce se stabilesc cu diferiți parteneri.

1.4. Factorii care determină schimbări de stare în funcționarea sistemelor microeconomice

Factorii, ca forțe motrice ale dezvoltării, determină formarea și modificarea unui fenomen economic, a unui rezultat. Aceștia, în general, nu acționează izolat, ci interdependent, într-un sistem de legături cauzale bine definit.

Studierea factorilor, a naturii și a mecanismelor prin care ei participă la modificarea rezultatelor, la găsirea căilor de creștere a performanțelor firmei, este în esență obiectul activității de analiză.

Pentru efectuarea unui studiu sistematic al factorilor este necesară gruparea acestora după anumite criterii.

Analiza tuturor categoriilor de factori este absolut necesară în abordarea fenomenelor economice, deoarece conexiunile care există între aceștia se reflectă în rezultatele activității economico-financiare.

a) După conținutul lor, distingem următoarele categorii de factori:

- tehnici;
- tehnologici;
- organizatorici;
- economici;
- social-politici;
- demografici;
- psihologici;
- biologici;
- naturali etc.

b) După caracterul lor în cadrul unei relații cauzale, distingem:

- factori cantitativi, care sunt purtătorii materiali ai celor calitativi și multiplicatori ai acestora;
- factori calitativi au aceeași natură cu fenomenul analizat, deosebindu-se de acesta prin gradul de extensie;